

Nörolojinin Kurucuları / *Founders of Neurology*

Gustav Theodor FRITSCH (1838-1927)

G.T.Fritsch, 5 Mart 1838 tarihinde Almanya'da (Cottbus) dünyaya gelmiştir. Breslau Tıp Okulu'ndan 1862 senesinde anatomi doktoru olarak mezun olmuş takiben, 1863-1866 yılları arasında Güney Afrika'da antropoloji eğitimi almıştır.

Çalışmalarını başlıca anatomi, fizyoloji, zooloji, antropoloji ve fotoğraf konularında yapan Fritsch, Aden (Yemen) güneş tutulması keşif seferine bilimsel fotoğrafçı olarak katılmış, ayrıca Mısır'da elektrik balığı üzerinde zoolojik çalışmalar yapmıştır. Berlin Üniversitesi'nde 1869-74 yılları arasında galvonometri'nin mucidi olan Emil du Bois-Reymond'un yanında fizyoloji ve anatomi eğitimi almış ve Bois-Reymond'un emekli olmasını takiben çalışmalarına Th.W.Engelmann ile devam etmiştir. Aynı üniversitede fizyoloji profesörü olduktan sonra ilgisi motor fonksiyonların kortikal lokalizasyonuna yönelmiş ve bu dönemde Eduard Hitzig ile birlikte köpek beyinlerinde fonksiyonel lokalizasyonculuk üzerine çalışmalar yapmıştır.

Fotoğraf bilimine yaptığı katkılar ile de daima hatırlanacak olan Fritsch 12 Haziran 1927'de Berlin'de yaşama veda etmiştir.

Eduard HITZIG (1838-1907)

Alman asıllı olan Hitzig, 6 Şubat 1838'de Berlin'de doğmuştur. Öncelikle hukuk eğitimi almaya başladığı, ancak sonradan fikir değiştirip Würzburg Üniversitesi'nde tıp eğitimine devam ettiği bilinmektedir.

Eğitimi birçok Avrupa şehrini dolaşıp tamamladıktan sonra, Berlin'de özel muayenesini açarak meslek hayatına atılmıştır. Doktorluğun yanı sıra bir araştırmacı olarak nörolojiyle, özellikle de beynin fizyoloji ve anatomisi ile ilgilenmiştir. Tavşanlar, köpekler ve maymunlar üzerinde canlı incelemeler yaptığı bilinmektedir.

Nörolojiye olan ilgisi devrin önemli bilim adamları olan Romberg, Virchow ve Griesenger'in teşvikleri ile daha da artmıştır. Ülkesi'nin Fransa ile yaptığı savaş yıllarında askeri doktor olarak görev yapmış ve savaşta kafa yaralanması olan askerlerin tedavisi ile ilgilenmiştir. Kafatasının bir bölümünü kaybetmiş askerlerin beyinlerine, bir bataryaya bağlı kablolar yardımıyla, düşük elektrik akımı uygulamış ve bu çalışmalar sırasında beynin arka bölümleri uyarıldığında gözlerin hareket ettiğini saptamıştır. Savaştan sonra, G.T.Fritsch ile beraber, köpek beyinlerindeki motor korteksi elektriksel uyaran kullanarak lokalize etmişler ve çalışmalarını 1870 senesinde yayınlamışlardır. Dikkatini sonraki yıllarda psikiyatri ve akıl hastalıklarının tedavisine yöneltmiş ve bu hastaların tedavi ortamlarını geliştirmek için çaba göstermiştir. Görev yaptığı üniversitede ayrı bir akıl hastalıkları hastanesi açtığı bilinmektedir.

Çalışmaları ile "beyin, aklın bir enstrümanıdır" ifadesini vurgulayan Hitzig, 20 Ağustos 1907 senesinde hayatını kaybetmiştir.

Şükrü Yusuf SARIBAŞ* (1883-1962)

(1 Ocak 1962 tarihinde vefat eden Prof. Dr. Şükrü Yusuf Sarıbaşı'nın kendi kaleminden yaşam öyküsü)

"Hal tercümem"

1883 yılında eski Selanik velayetinin Ustrumca kasabasında doğdum. İlk öğrenimimi bu kasabada aldıktan sonra, Selanik ve İstanbul Vefa İdadi okullarında orta öğrenimimi bitirdim. 1911'de İstanbul Askeri Tıbbiye Okulu'na müsabaka ile girdim. 13/5/1917'de tabip üsteğmen olarak Harbiye Nezareti Sıhhiye İstihbarat Dairesi'ne Müdür Muaviniğine tayin edildim. 1918'de Harbiye Nezareti Sıhhiye Dairesi tarafından Berlin Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne gönderildim. Berlin Tıp Fakültesi'nin Fizyoloji Enstitüsü'nde ve Nöroloji Polikliniği'nde 15/5/1920'ye kadar asistan olarak çalıştım. 1/5/1920'de yüzbaşığa terfi edildim.

15/5/1920'den itibaren Ağustos ayına kadar İstanbul Gülhane Askeri Tatbikat Mektep ve Seririyatı'nda Sinir-Akıl Hastalıkları Kliniği'nde asistan, baş asistan ve muallim vekili olarak çalıştım

1923 Ağustos'undan 1927 Ağustos'una kadar Ankara-Cebeci Askeri Hastanesi'nde Sinir-Akıl Hastalıkları Mütihazası olarak vazife gördüm.

1927 Ağustos'unda askerlikten istifa ederek Ankara Numune Hastanesi Sinir-Akıl Hastalıkları Mütihazası'na tayin edildim: Vazifede 1945'e kadar çalıştım. 1945'te yeni kurulan Ankara Tıp Fakültesi Profesörler kurulu kararı ile Nöroloji Profesörlüğüne seçildim".

* Kaynak: Türkiye Nöroloji Tarihçesi, 2003, Doç. Dr. Dursun KIRBAŞ